

**vóór gelijke behandeling
tegen discriminatie**

**Feitenkaart Discriminatie 2010
Rotterdam-Rijnmond**

Inhoud

Inleiding	2
Meldingen van discriminatie.....	2
Landelijke campagne 'Moet jij jezelf thuislaten als je naar buiten gaat?'	3
Geografische spreiding van klachten en meldingen	4
Aard van de discriminatie.....	6
Discriminatiegrond	7
Maatschappelijk terrein.....	11
Herkomst van de melders.....	15
Wijze van klachtbehandeling.....	17
Beoordeling van de meldingen	18
Aantal klachten per inwoner	18

Inleiding

RADAR is het bureau vóór gelijke behandeling en tegen discriminatie werkzaam in de regio's Midden- en West-Brabant, Zuid-Holland-Zuid en Rotterdam-Rijnmond. RADAR bevordert gelijke behandeling en streeft naar een samenleving zonder uitsluiting die iedereen gelijke kansen biedt. RADAR verhindert en verhelpt gevallen en gevoelens van discriminatie, zoekt samenwerking en deelt kennis. Deskundigheid, betrokkenheid, betrouwbaarheid en onpartijdigheid zijn daarbij kernwaarden.

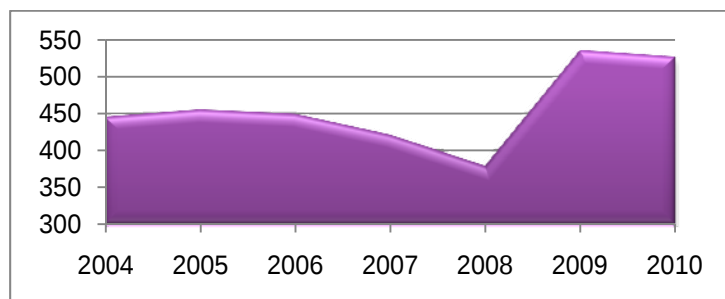
Bij RADAR kunnen mensen terecht die in aanraking zijn gekomen met discriminatie of hiervan getuige zijn geweest. De meest voorkomende vormen zijn discriminatie op grond van huidkleur/afkomst, geslacht, seksuele gerichtheid, geloofs-/levensovertuiging, leeftijd en chronische ziekte/handicap.

Naast advies en ondersteuning bij klachten en meldingen van discriminatie, registreert RADAR de klachten en worden deze bekeken op ontwikkelingen die van belang kunnen zijn voor een gemeentebestuur. RADAR verzorgt ook voorlichtingen en trainingen en geeft aan instellingen en overheden.

RADAR werkt vanuit 4 vestigingen in Breda, Tilburg, Dordrecht en Rotterdam. Gebeld kan worden via het lokale nummer of het centrale 0900-2 354 354. Iedereen kan ook mailen naar info@radar.nl of rechtstreeks via de www.radar.nl een klacht indienen of vraag stellen.

Deze Feitenkaart geeft een overzicht van de klachten en meldingen van discriminatie die in Rotterdam-Rijnmond in het jaar 2010 binnenkwamen. De nadruk ligt op de cijfers. Het is hierbij van belang te onderstrepen dat discriminatie bij uitstek een onderwerp is waarbij de cijfers niet alles zeggen. Onderrapportage en onderregistratie zijn hiervoor de belangrijkste redenen. Deze Feitenkaart geeft een overzicht van het aantal meldingen per maatschappelijk terrein en discriminatiegrond en er wordt verslag gedaan van de aard van de discriminatie. Daarbij wordt steeds een korte toelichting gegeven en wordt ingegaan op verschuivingen ten opzichte van voorgaande jaren. Kale cijfers zeggen niet veel over de inhoud en de impact van zaken. Om daar een idee van te krijgen wordt in de tekstwolken een aantal casussen weergegeven. Dit zijn korte voorbeelden van meldingen die in 2010 zijn gedaan.

Figuur 1 Discriminatiemeldingen 2004-2010

Meldingen van discriminatie

Discriminatie betekent letterlijk 'onderscheid maken'. Al staat niet ieder onderscheid gelijk aan discriminatie. De wet bepaalt welk onderscheid wel of niet geoorloofd is. Wettelijk gezien wordt alleen onderscheid op de volgende gronden mogelijk gerekend tot ongeoorloofd onderscheid:

herkomst, nationaliteit, godsdienst, sekse, seksuele geaardheid, leeftijd, handicap of chronische ziekte, levensovertuiging, politieke overtuiging, burgerlijke staat en arbeidsduur.

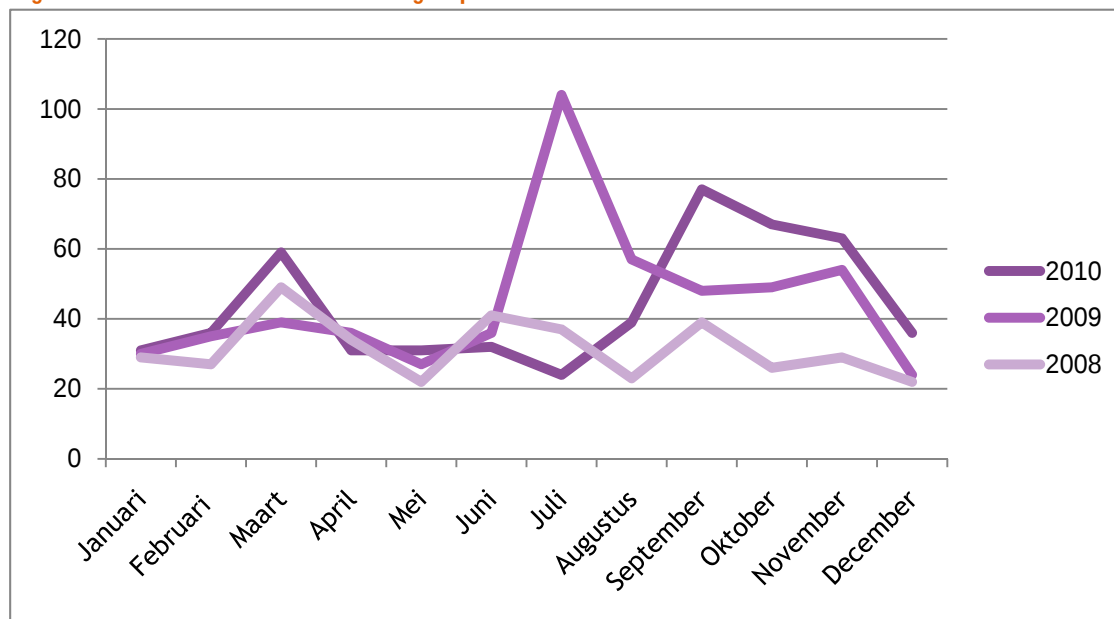
In 2010 ontving RADAR Rotterdam-Rijnmond 526 klachten en/of meldingen over discriminatie. Dat zijn negen meldingen minder dan in 2009. Ook in 2010 zien we dankzij de landelijke campagne van de Rijksoverheid dus een hoog aantal meldingen.

Landelijke campagne 'Moet jij jezelf thuislaten als je naar buiten gaat?'

In juli-augustus 2009 en september 2010 werd deze landelijke publiekscampagne gevoerd. De Rijksoverheid wilde met deze campagne de meldingsbereidheid met betrekking tot discriminatie vergroten en de aanpak van discriminatie bij een breed publiek onder de aandacht brengen. Dit gebeurde met televisie- en radiospotjes, waarbij de verschillende discriminatiegronden werden belicht, zoals huidkleur, handicap, leeftijd, sekse, seksuele geaardheid en godsdienst. De campagne-website (www.discriminatie.nl) voorziet in informatie over discriminatie en stimuleert het melden van discriminatie-ervaringen. Via de website kunnen mensen direct in contact komen met hun lokale antidiscriminatie voorziening.

De campagne leidde in 2009 tot een forse toename van het aantal discriminatiemeldingen. Ook na de campagne maakten meer mensen melding van discriminatie bij RADAR. In 2010 zien we opnieuw een piek in het aantal meldingen gedurende de campagneperiode. Al is de stijging iets geringer.

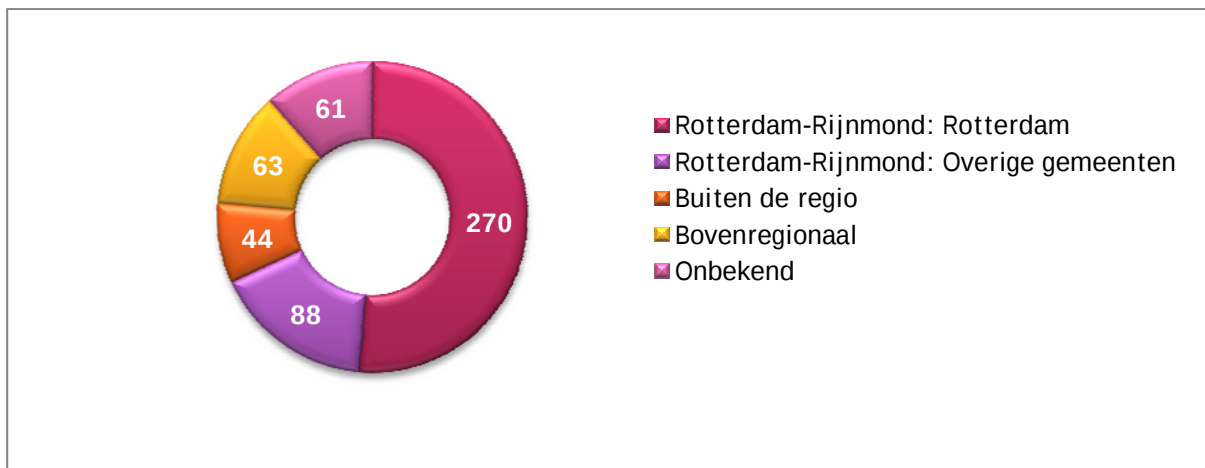
Figuur 2 Aantal discriminatiemeldingen per maand 2008-2010

Geografische spreiding van klachten en meldingen

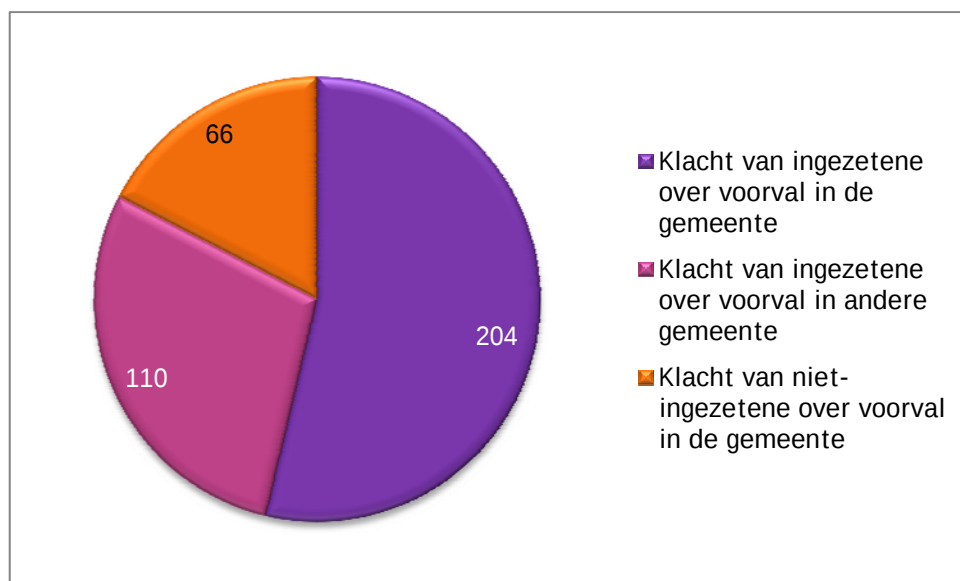
RADAR Rotterdam-Rijnmond registreert uitsluitend incidenten die in de regio Rotterdam-Rijnmond plaatsvinden of waardoor inwoners uit die regio zijn gedupeerd. De meldingen in de categorie 'bovenregionaal' gaan over discriminerende uitingen in de (landelijke) media of op het internet. De melders van de incidenten die landelijk of op het internet plaatsvinden, wonen wel allemaal in de regio Rotterdam-Rijnmond. Dit geldt ook voor de melders van incidenten die buiten de regio Rotterdam-Rijnmond plaatsvinden. Bij een aantal (anonieme) meldingen is de plaats van het voorval (en/of de woonplaats van de melder) onbekend gebleven.

Figuur 3 Geografische spreiding meldingen naar plaats voorval in 2010

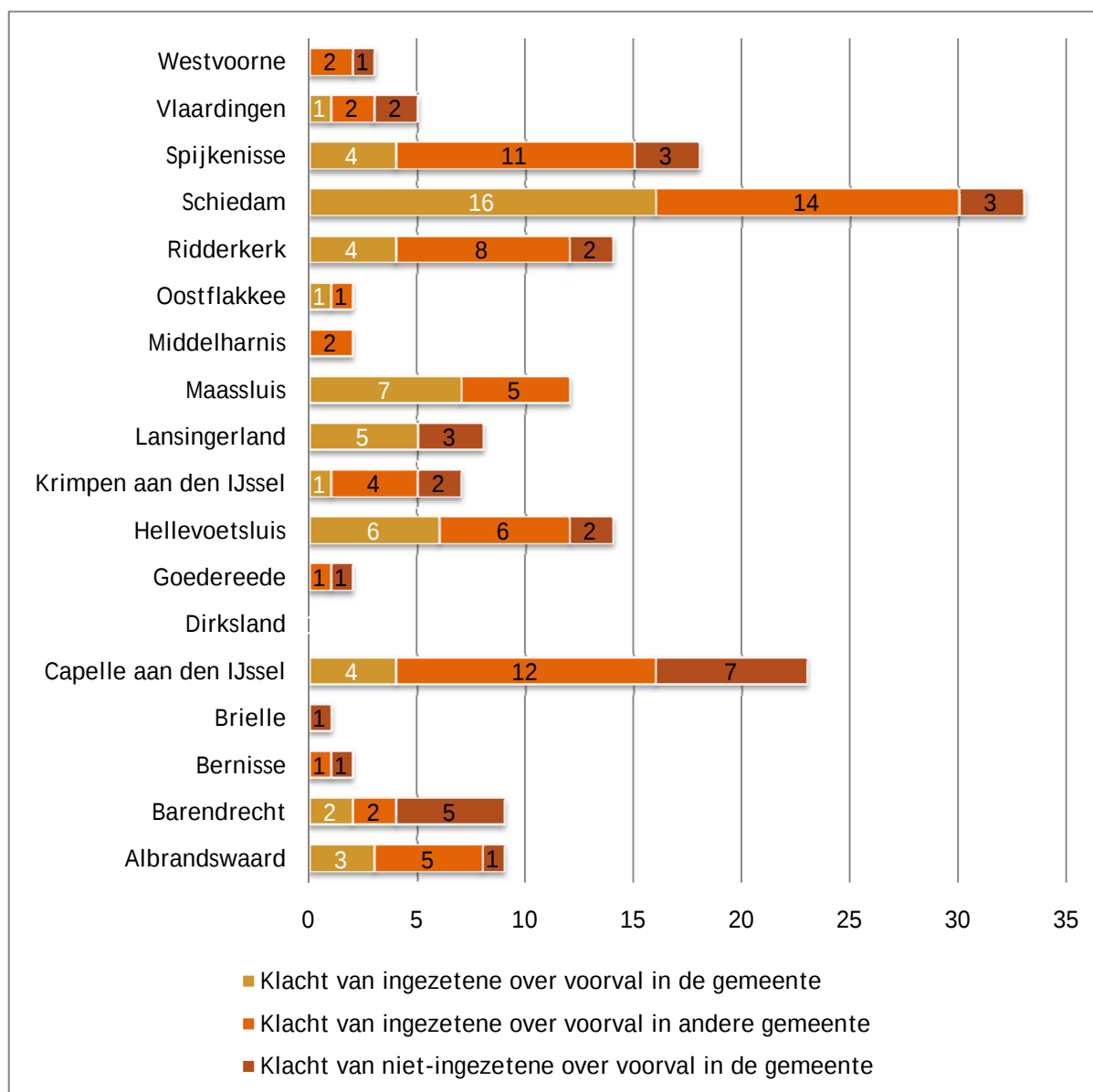
Het overgrote deel van de gemelde incidenten in Rotterdam-Rijnmond had betrekking op de gemeente Rotterdam (380). 270 incidenten deden zich voor in de gemeente Rotterdam. Hiernaast hebben Rotterdammers nog eens 110 meldingen gemeld die zich voordeden in een andere gemeente dan Rotterdam.

Figuur 4 Discriminatiemeldingen uit de gemeente Rotterdam

In onderstaand figuur zijn drie kolommen opgenomen. In het gele segment van de balk ziet u meldingen die door inwoners van een specifieke gemeente zijn gedaan en die zich ook in die gemeente hebben voorgedaan. Het oranje segment van de balk geeft meldingen weer die door inwoners van een specifieke gemeente zijn gedaan, maar die in een andere gemeente plaatsvonden. In het bruine segment van de balk ziet u meldingen die zich hebben voorgedaan in een specifieke gemeente, maar die gemeld zijn door inwoners van een andere gemeente. Op die manier kan afgelezen worden hoeveel meldingen betrekking hebben op een specifieke gemeente (alle segmenten bij elkaar), hoeveel meldingen zich hebben voorgedaan in een specifieke gemeente (geel segment plus bruin segment) en hoeveel meldingen gedaan zijn door de inwoners van een specifieke gemeente (geel segment plus oranje segment). In Figuur 5 tellen sommige meldingen dus 'dubbel': bijvoorbeeld wanneer een inwoner uit Capelle aan den IJssel een discriminatie-ervaring meldt die zich afspeelde in Schiedam.

Tabel 5 Geografische spreiding meldingen in de regio Rotterdam-Rijnmond in 2010

Aard van de discriminatie

Met de aard van discriminatie bedoelen we de manier waarop discriminatie zich uit. Bijna zes op de tien meldingen in 2010 gaat over '**omstreden behandeling**'. We spreken van omstreden behandeling wanneer groepen worden uitgesloten van bepaalde goederen en/of diensten, of wanneer de toegang wordt geweigerd (212 meldingen). Van omstreden behandeling is ook sprake wanneer algemene regels, direct of indirect, nadelig uitpakken voor bepaalde groepen (74 meldingen). Voorbeelden van omstreden behandeling zijn het weigeren van een verzekering of het niet toegelaten worden tot een discotheek. Maar ook een afwijzing bij een sollicitatie, een slechte toegankelijkheid van voorzieningen voor mensen met een lichamelijke beperking of het verbod op het dragen van een hoofddoek, een regel die moslima's treft en uitsluit.

Een derde van de meldingen gaat over '**vijandige bejegening**'. Veruit de meeste meldingen (143) in deze categorie hebben betrekking op discriminatoire belediging, waaronder beledigende, denigrerende of stigmatiserende uitspraken en scheldpartijen, bijvoorbeeld op straat of op het werk. Ook pesten op school valt hieronder. Andere meldingen in deze categorie hebben betrekking op discriminatoire leuzen of het verspreiden van pamfletten of graffiti (bijvoorbeeld hakenkruisen of racistische leuzen). Vooral bij homodiscriminatie (58% van de meldingen) en godsdienstdiscriminatie (41% van de meldingen) zien we vaker dan gemiddeld meldingen van vijandige bejegening.

Meldingen van fysiek letsel of ernstige dreiging daartoe, zijn geregistreerd als **geweld** of **bedreiging**. Het gaat hierbij gelukkig om een beperkt aantal incidenten. In vergelijking tot 2009 is het aantal registraties van geweld licht toegenomen (+4).

Wat betreft de verhouding omstreden behandeling – vijandige bejegening is vergeleken met 2009 het aantal meldingen van vijandige bejegening licht gedaald en het aantal meldingen van omstreden behandeling licht toegenomen.

Tabel 6 Aantal meldingen naar aard van de discriminatie in 2010 en 2009

Aard van de discriminatie	2010		2009	
	Aantal meldingen	(%)	Aantal meldingen	(%)
Omstreden behandeling	306	(58%)	289	(54%)
• Weigering goed/dienst	212		174	
• Toepassing regels	74		89	
• Overig	20		26	
Vijandige bejegening	175	(33%)	196	(37%)
• Demonstratie	1		3	
• Belediging	143		159	
• Bekladding/pamfletten	11		10	
• Overig	20		24	
Geweld	12	(2%)	8	(1%)
• Poging tot geweld	0		0	
• Geweld	12		8	
Bedreiging	10	(2%)	12	(2%)
Overig	23	(4%)	30	(6%)
Totaal	526		535	

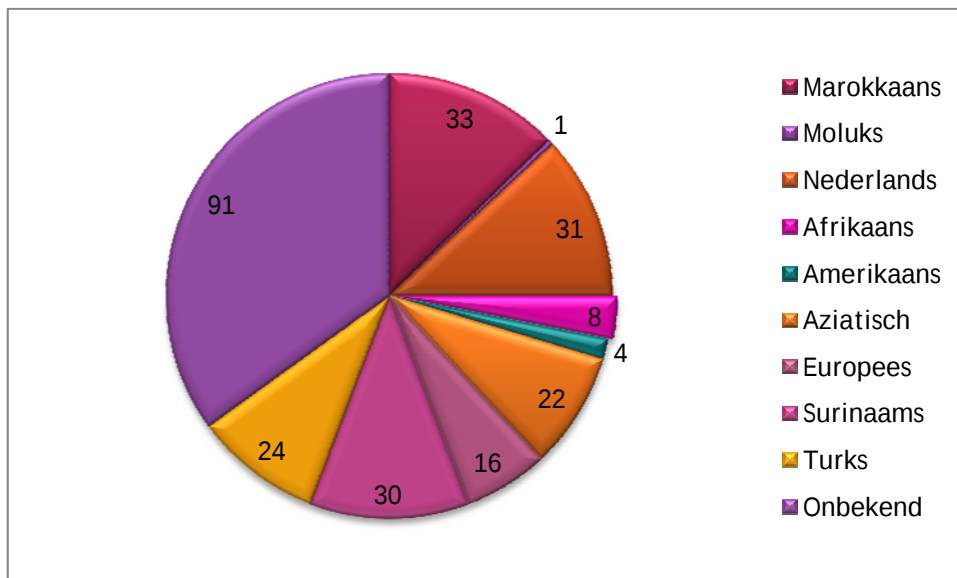
Een Marokkaanse man is werkzaam bij een sociale werkplaats. Zijn leidinggevende maakt regelmatig beledigende opmerkingen, bijvoorbeeld "kamelenmelker", "als mijn dochter thuis komt met een Marokkaan dan doe ik hem wat aan" en woorden van gelijke strekking. De melder voelt zich door deze uitlatingen enorm gekwetst.

Een jongen met een handicap zit op het speciaal onderwijs. Na schooltijd bezoekt hij de buitenschoolse opvang. Bij het reguliere onderwijs verzorgt de buitenschoolse opvang het vervoer van de basisschool naar de buitenschoolse opvang. Dit is bij het speciaal onderwijs niet het geval. De familie van de gehandicapte jongen voelt zich hierdoor achtergesteld.

Discriminatiegrond

Veruit de meeste meldingen (272) gaan over discriminatie op grond van **herkomst, huidkleur of ras**, ook wel 'etnische discriminatie' genoemd. Deze meldingen hebben betrekking op alle maatschappelijke terreinen; zo is etnische discriminatie op de arbeidsmarkt 80 keer gemeld, etnische discriminatie bij horeca en amusement 26 keer en etnische discriminatie in de buurt/wijk 23 keer. De klachten over etnische discriminatie gaan in 146 gevallen over omstreden behandeling, 104 keer is er sprake van vijandige bejegening, zeven keer van bedreigingen en eveneens zeven keer van geweldsincidenten. 31 klachten over etnische discriminatie zijn afkomstig van autochtone slachtoffers, 150 van allochtone slachtoffers. In 91 gevallen is de etniciteit van het slachtoffer niet bekend. Bij allochtone slachtoffers zijn de meeste meldingen afkomstig van Marokkaanse Nederlanders (33 meldingen), gevolgd door Surinaamse Nederlanders (30 meldingen), mensen van Turkse origine (24 meldingen) en mensen met wortels in Azië (22 meldingen).

Tabel 7: Etniciteit van slachtoffers van etnische discriminatie¹

In 2010 is 52 maal melding gedaan van discriminatie op grond van **godsdienst**. In de meeste gevallen gaat het om een achterstelling van moslims, veelal vanwege het dragen van een hoofddoek. In enkele gevallen is ook melding gedaan van een achterstelling van mensen met (een specifieke) christelijke overtuiging; bijvoorbeeld als het gaat om de selectie-eisen van christelijke instellingen. Ook bij godsdienstige discriminatie hebben de meeste meldingen betrekking op de arbeidsmarkt (14), gevolgd door buurten en wijken (6), openbare ruimte (6), het onderwijs (5) en sport en recreatie (5). 27 maal is er sprake van omstreden behandeling, 21 maal van vijandige bejegening en 3 maal van bedreiging.

49 meldingen hebben betrekking op discriminatie wegens **handicap of chronische ziekte**. Hierbij gaat het opvallend vaak om omstreden behandeling (42 meldingen). Ongelijke behandeling van mensen met een beperking doet zich vaak voor op de arbeidsmarkt (11 meldingen), bij collectieve voorzieningen (10 meldingen) en bij commerciële dienstverleners (10 meldingen).

Leeftijdscriminatie is 47 maal gemeld. Veel gevallen hebben betrekking op de selectieprocedure bij werving en selectie, bijvoorbeeld mensen die wegens gevorderde leeftijd moeilijk een baan kunnen vinden en telkens weer afgewezen worden.

Van **seksediscriminatie** is 27 maal melding gedaan. 12 meldingen hebben betrekking op de arbeidsmarkt. Hierbij gaat het om vacatureteksten waarbij specifiek naar een man of vrouw wordt gevraagd of het niet verlengen van contracten, veelal wegens zwangerschap. In de meeste gevallen zijn vrouwen de dupe van dergelijke arbeidsmarktdiscriminatie.

Zes meldingen gaan over horecadiscriminatie. Op dit terrein zien we een achterstelling van mannen: mannen wordt de toegang tot horecagelegenheden geweigerd of mannen moeten in tegenstelling tot vrouwen entree betalen.

¹ Afrikaans refereert naar Afrikaanse landen met uitzondering van Marokko
Amerikaans refereert naar Amerikaanse landen met uitzondering van de (Nederlandse) Antillen en Suriname
Aziatisch refereert naar Aziatische landen met uitzondering van Turkije en Indonesië
Europees refereert naar Europese landen met uitzondering van Nederland en Turkije

In 2010 is 26 maal melding gedaan van **discriminatie op grond van homoseksualiteit of transgender-identiteit**. Meldingen hebben in veel gevallen betrekking op beledigingen (15 meldingen). Ook werden twee geweldsincidenten tegen homo's bij RADAR gemeld. Anders dan bij veel andere discriminatiegronden doen zich de meeste meldingen van homodiscriminatie niet voor op de arbeidsmarkt (3 meldingen), maar in de buurt en wijk (6 meldingen) en in de openbare ruimte (4 meldingen). De incidenten lopen daarbij uiteen van scheldpartijen op straat tot bedreiging met geweld. Ook gaat een aantal meldingen over homofobe uitspraken in de media of door christelijke instellingen. Twee meldingen hebben te maken met de transgender-identiteit.

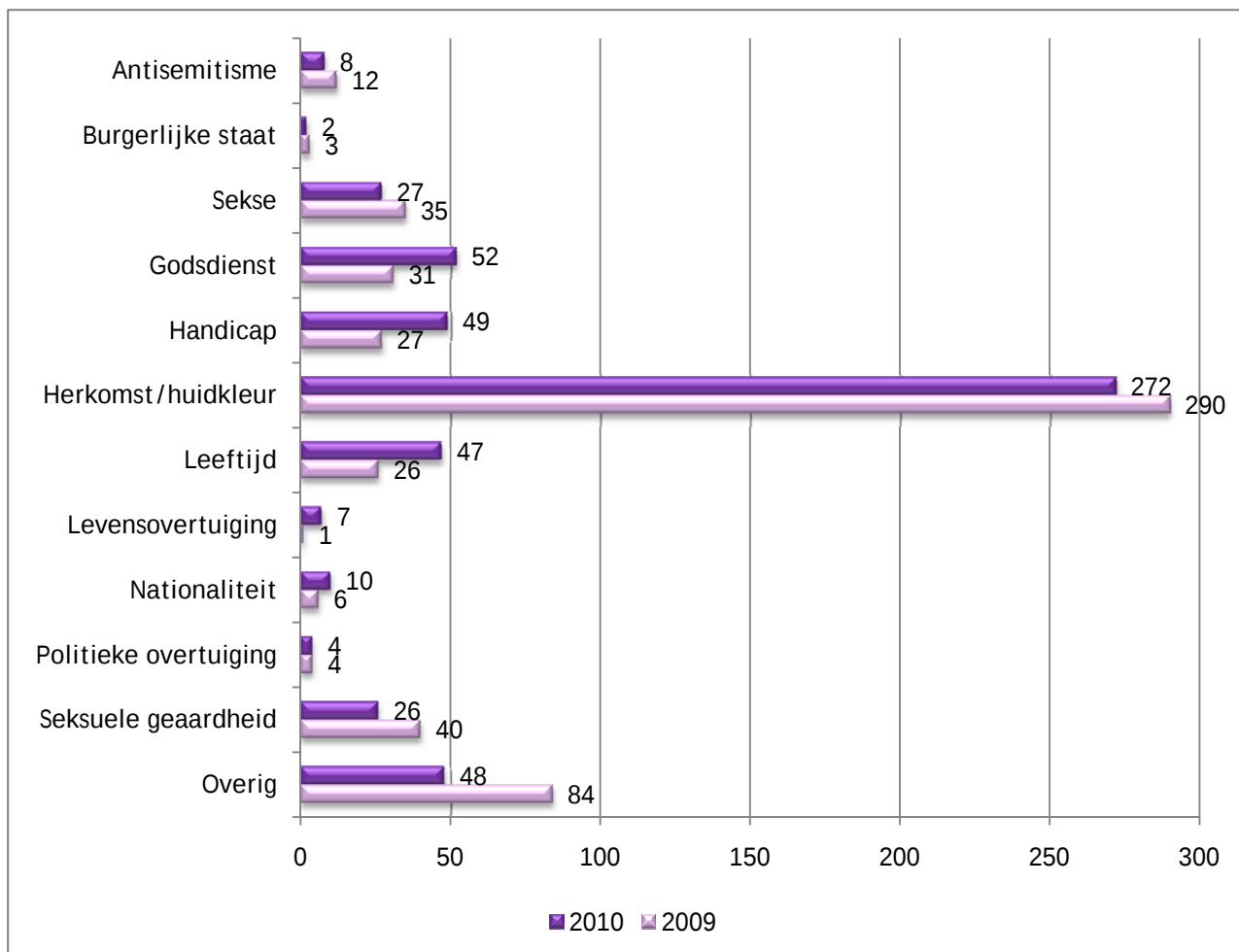
Discriminatie op grond van **nationaliteit** werd tien maal gemeld. Bij discriminatie wegens nationaliteit is de ongelijke behandeling in de meeste gevallen gekoppeld aan het al dan niet in bezit hebben van (de vereiste) papieren.

Van **antisemitisme** zijn acht meldingen gedaan. Hierbij gaat het vijf keer om belediging. Vijf incidenten deden zich voor in de openbare ruimte. Ook is twee keer melding gedaan van antisemitische uitspraken in de media. Drie meldingen van antisemitisme hadden betrekking op incidenten rondom wedstrijden van Feyenoord.

Tot slot zijn er enkele meldingen over discriminatie op grond van **levensovertuiging** (7), **politieke overtuiging** (4) en **burgerlijke staat** (2). Opvallend is dat de meldingen over discriminatie op grond van politieke overtuiging voornamelijk afkomstig zijn van aanhangers danwel tegenstanders van de PVV. Het relatief grote aantal discriminatiemeldingen in de restcategorie '**overig**' (48) gaat over 'oneerlijke' behandeling op gronden die niet wettelijk als discriminatie worden gezien. Het gaat bijvoorbeeld om mensen die zich anders behandeld voelen vanwege een afwijkende lichaamsbouw, hun uiterlijk, hun woonplaats, hun huisdier (voor hond wel belasting voor kat niet).

In 2010 zijn bijna evenveel meldingen binnengekomen als in 2009. In figuur 8 is te zien dat de verdeling van de discriminatiemeldingen over de verschillende gronden ten opzichte van vorig jaar wel iets is veranderd. Zo is het aantal meldingen over godsdienstdiscriminatie toegenomen (+21), evenals het aantal meldingen van discriminatie wegens handicap en chronische ziekte (+22) en leeftijd (+21). In vergelijking met vorig jaar zijn er minder meldingen binnengekomen van etnische discriminatie (-18), homodiscriminatie (-14) en meldingen die onder de restcategorie 'overig' zijn gerekend (-36).

Figuur 8 Aantal meldingen naar discriminatiegrond in 2010 en 2009²

² Het totale aantal meldingen per jaar in deze grafiek kan afwijken van het totaal aantal meldingen in dat jaar. Een melding kan over discriminatie op meerdere gronden gaan en dat verklaart het verschil.

Een vrouw meldt discriminatie van dak- en thuislozen. Zij is al drie jaar dakloos en ervaart de ene hobbel na de andere. Nergens wordt ze verder geholpen. Voor opslag van goederen moeten daklozen, anders dan andere mensen, vooruit betalen. Als ze solliciteert, wordt ze op grond van haar adres (postcode van de opvang) afgewezen. De politie helpt haar niet verder en nu wordt ook nog haar uitkering stopgezet.

Een vrouw woont in een koopwoning en is slechthorend. Het noodaggregaat van de buurman zorgt voor veel overlast, waardoor de vrouw oorsuizingen heeft. De vrouw stapt op een gegeven moment naar de politie om aangifte te doen wegens geluidsoverlast. Op het politiebureau wordt zij echter door vier agenten de deur uit gezet, omdat ze te luid zou praten. De vrouw geeft aan dat het door haar slechthorendheid komt en vindt de manier waarop ze is behandeld derhalve discriminerend.

Een jonge vrouw komt op sollicitatiegesprek. Zij draagt een hoofddoek. Tijdens het gesprek wordt meteen aandacht besteed aan haar hoofddoek. Zo wordt de vrouw gevraagd of zij bereid is haar hoofddoek op een dusdanige manier te dragen dat haar nek zichtbaar is, alleen dan zou het bedrijf haar een baan kunnen aanbieden. De vrouw heeft de indruk dat er vooral wordt gekeken naar haar hoofddoek en niet naar haar ervaring, haar kwaliteiten en haar professionaliteit. Na het gesprek is zij ontdaan en doet zij melding van godsdienstdiscriminatie bij RADAR.

Een van origine Hindoestaans gezin woont al twee jaar in de buurt. Vanaf het begin wordt het gezin stelselmatig door de bureaus uitgescholden op straat. Het gaat hierbij telkens weer om het eten. Het gezin krijgt regelmatig te horen dat hun eten stinkt. Hierbij worden uitspraken gebezigd als: "Vuile buitenlanders, jullie laten de hele buurt stinken." Het gezin is hierdoor behoorlijk geïntimideerd en doet melding bij RADAR.

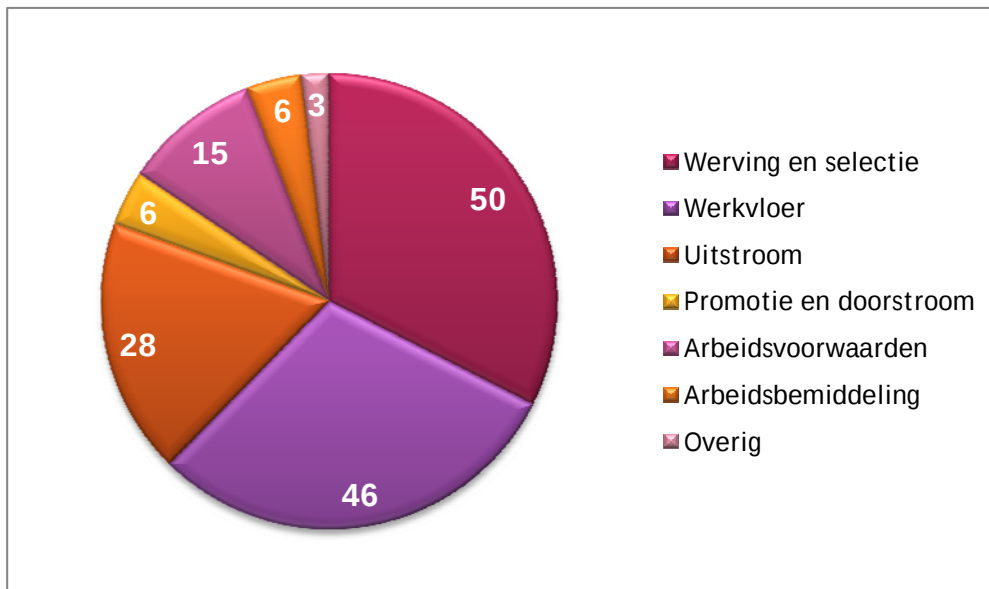
Maatschappelijk terrein

Discriminatie op de arbeidsmarkt

Met 154 meldingen is de arbeidsmarkt ook dit jaar het maatschappelijk terrein waarover RADAR Rotterdam-Rijnmond de meeste klachten ontvangt. Iets minder dan 30 procent van alle meldingen gaat over de **arbeidsmarkt**. Hiermee blijft het aandeel arbeidsmarktklachten redelijk stabiel vergeleken met voorgaande jaren. De meeste arbeidsmarktmeldingen gaan over werving- en selectieprocedures (50). Daarna volgen meldingen over discriminatie op de werkvloer door

collega's, leidinggevenden of klanten (46). Meldingen over ontslag of het niet verlengen van een contract (28), meldingen over arbeidsvoorwaarden (15), arbeidsbemiddeling (6) en over promotie (6) vormen de overige subcategorieën. In vergelijking met 2009 is het aantal meldingen over voorvallen bij werving en selectie licht gestegen, meldingen over discriminatie op de werkvloer zijn licht afgenomen.

Figuur 9 Arbeidsmarktmeldingen

Een jonge vrouw van 20 jaar is op zoek naar een baantje naast haar studie. Zij solliciteert bij diverse supermarkten en andere bedrijven. Ze wordt echter telkens afgewezen omdat zij te oud is. Haar moeder vindt deze situatie uiterst verontrustend en maakt melding bij RADAR van leeftijdsdiscriminatie.

Discriminatie op andere terreinen

RADAR Rotterdam-Rijnmond krijgt in 2010 47 meldingen over mogelijk discriminatoir optreden van **zakelijke dienstverleners**, waaronder banken, verzekeringsmaatschappijen, vervoersmaatschappijen en winkels. De aard van de meldingen varieert van beledigingen (12) tot omstreden behandeling (32). Ook hier hebben de meeste meldingen betrekking op etnische discriminatie (20 meldingen), gevolgd door discriminatie wegens handicap en chronische ziekte (12 meldingen). Over discriminatie door **collectieve voorzieningen**, zoals overheidsinstanties en de gezondheidszorg komen 46 meldingen binnen. De meeste meldingen hebben betrekking op etnische discriminatie (20). Discriminatie op grond van handicap en chronische ziekte door collectieve voorzieningen werd tien maal gemeld. In de meeste gevallen gaat het om omstreden behandeling (37).

Er zijn 40 meldingen over discriminatie in de **buurt of wijk**. In 23 van die meldingen gaat het over belediging, vooral burenruzies die gepaard gaan met scheldpartijen, pesterijen, smaad of lasterpraatjes. Vijf maal is melding gedaan van bedreiging. De incidenten hebben vaak betrekking op etniciteit (23), maar ook een enkele keer op godsdienstige overtuiging (6) of homoseksuele geaardheid (6).

Van discriminatie in de **openbare ruimte** is 39 maal melding gedaan. Het gaat hierbij om belediging op straat (21), racistische graffiti (5) en gewelddadige incidenten op straat (2). 19 maal gaat het om etnische discriminatie, zes maal om discriminatie wegens godsdienst, vijf maal om antisemitisme en vier maal om homodiscriminatie.

Het Rotterdamse **uitgaansleven** levert 37 discriminatiemeldingen bij RADAR op³. In 31 gevallen gaat het om het weigeren van de toegang tot een discotheek of café. Twee keer wordt geklaagd over verschillende entreprijzen voor mannen en vrouwen. Drie keer is melding gemaakt van incidenten waaraan geweld te pas is gekomen. Het merendeel van de klachten gaat over etnische discriminatie (26). Zes meldingen hebben betrekking op discriminatie van mannen.

Over discriminatie-ervaringen in het **onderwijs** ontvangt RADAR 27 meldingen. Hiervan gaan 18 over etnische discriminatie en vijf over discriminatie op grond van godsdienst. Discriminatie op grond van leeftijd, levensovertuiging en overige gronden wordt ieder twee maal gemeld. Homodiscriminatie en discriminatie wegens handicap worden één keer gemeld. De meldingen gaan veelal om omstreden behandeling. Het gaat om leerlingen die geschorst worden of die het gevoel hebben wegens hun etniciteit of geloof niet toegelaten te worden tot een school. Er zijn tevens acht klachten over discriminatoire regels die een school hanteert. Zeven keer is melding gedaan van discriminatoire belediging; in vier gevallen wordt de leerkracht of de school verantwoordelijk geacht voor de discriminatie en in drie gevallen gaat het om pesten van leerlingen onderling. Twee keer zijn geweldsincidenten gemeld.

Een leerkracht wendt zich tot RADAR omdat zij zich zorgen maakt over een leerling. Deze jongen geeft blijk van racistische ideeën. Hij is sterk bezig met de persoon van Hitler. Hij bezoekt veel internetpagina's hierover, print informatie uit en sleept andere leerlingen mee.

Er is 30 maal melding gedaan van mogelijk discriminatoir optreden door de **politie**. In elf gevallen gaat het hierbij over het willekeurig toepassen van de bevoegdheid om mensen staande dan wel aan te houden. Tien meldingen gaan over het verlenen van geen of onvoldoende hulp door de politie of het weigeren om een aangifte op te nemen. Tweederde van de meldingen over de politie gaat over etnische discriminatie.

Er is 26 keer melding gedaan van stigmatiserende of discriminerende uitingen in **media en reclames**. Ook meldingen over uitspraken op het internet worden tot deze categorie gerekend.

Discriminatie in de **sport en recreatie** is 21 maal gemeld. Het gaat bijvoorbeeld om mensen die niet worden toegelaten door (sport)verenigingen, dierentuinen of campings of om racistische uitingen in een sportschool, in een zwembad of door een medevolkstuinder.

³ Het Panel Deurbeleid Rotterdam kreeg in 2010 in totaal (via RADAR en direct bij het panel) 82 klachten over discriminatie aan de deur binnen.

Er is 17 maal een melding gedaan in de categorie '**publieke en politieke opinie**'. Hiertoe behoren meldingen van discriminerende uitingen van politici en/of opinieleiders, waaronder uitspraken die gedaan zijn in de media en in columns. Uitingen waarover meldingen zijn binnengekomen, hebben in vijf gevallen betrekking op Geert Wilders. Er zijn ook meldingen binnengekomen over uitspraken van Mark Rutte over de dubbele nationaliteit of een televisie-uitzending waarin negatieve opmerkingen over homo's werden gemaakt.

Huisvestingsproblemen zijn voor 15 mensen aanleiding om een melding bij RADAR te doen. Het merendeel van deze meldingen gaat over de toewijzing van een woning of over een conflict met de woningbouwvereniging. Veelal gaan de meldingen om etnische discriminatie (11).

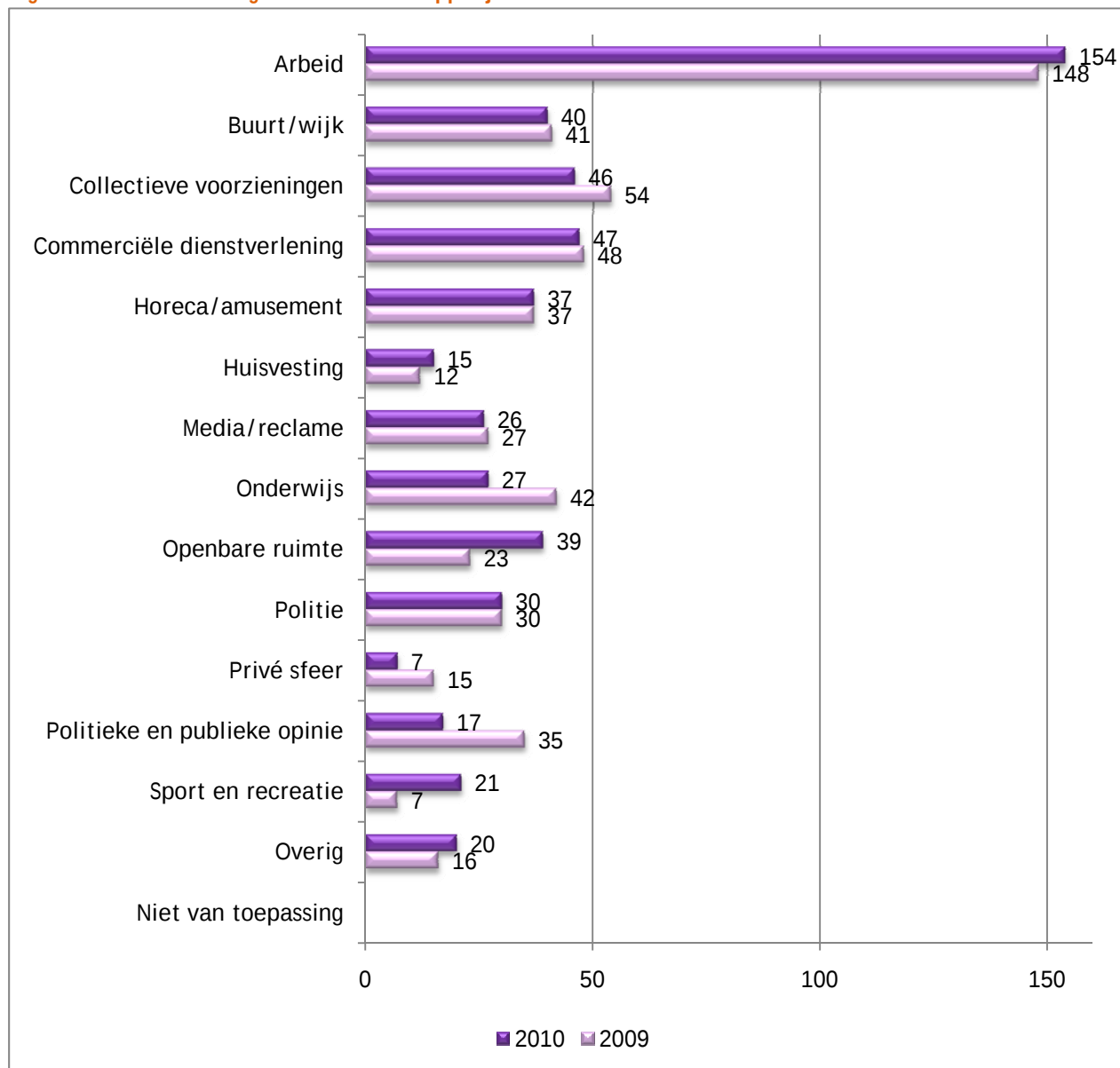
Voor zeven mensen vormen problemen in de **privésfeer** aanleiding om discriminatie te melden, waarbij het drie keer gaat om seksdiscriminatie. Zo kaart een man aan dat hij zijn kinderen niet meer mag zien. Twee keer gaat om de familie of de omgeving die de homoseksuele geaardheid van de melder niet accepteert.

20 meldingen waren niet onder te brengen in een van de bestaande categorieën en zijn geregistreerd onder de restcategorie '**overig**'.

Een vergelijking met vorig jaar laat zien dat het aantal meldingen over de terreinen publieke en politieke opinie (-18), onderwijs (-15), collectieve voorzieningen (-8) en privésfeer (-8) is afgenomen. Over de openbare ruimte (+16) en sport en recreatie (+14) zijn in 2010 meer meldingen binnengekomen.

Een vrouw met blindengeleidehond wil een bezoek brengen aan de dierentuin. Bij de ingang hoort zij echter dat zij met haar blindengeleidehond niet naar binnen mag omdat de dieren onrustig zouden worden door de hond. De vrouw voelt zich hierdoor gediscrimineerd.

Figuur 10 Aantal meldingen naar maatschappelijk terrein in 2009 en 2010

Herkomst van de melders

Discriminatie treft niet alleen etnische minderheden, al leeft dat beeld nog wel. Onder de melders zijn **autochtone Nederlanders** in 2010 het best vertegenwoordigd (166). Dit was in voorgaande jaren ook zo.

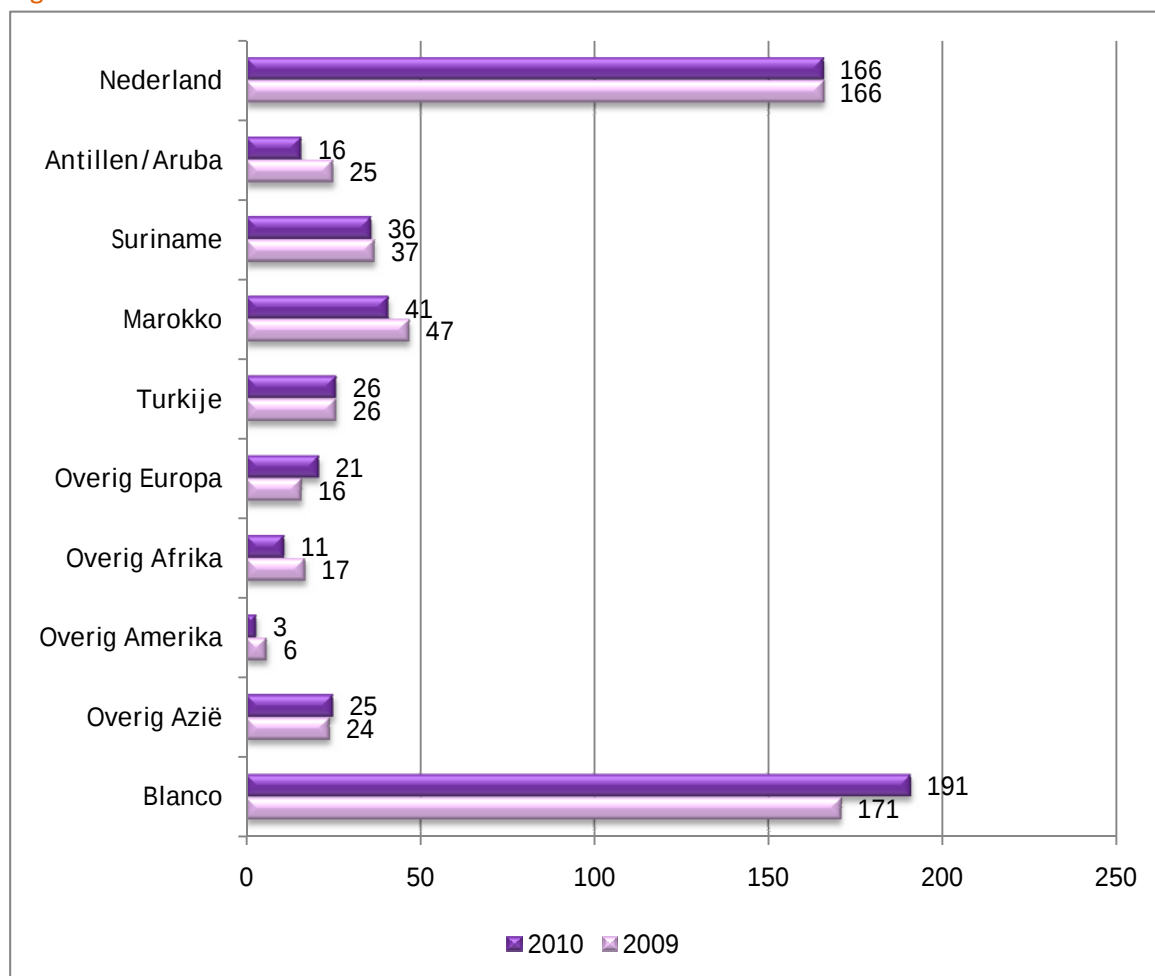
Autochtone Nederlanders hebben discriminatie op de meest uiteenlopende gronden gemeld. 56 meldingen gaan over etnische discriminatie, bij 29 van deze meldingen is ook het slachtoffer van de etnische discriminatie een autochtone Nederlander. In andere gevallen gaat het bijvoorbeeld om racistische bekladdingen die zich niet tegen een specifieke persoon richten. 28 keer maken autochtone Nederlanders melding van discriminatie wegens handicap en chronische ziekte. Meldingen over niet wettelijke discriminatiegronden vormen daarna de meest gemelde categorie

(22) bij deze groep, gevolgd door meldingen over discriminatie op grond van leeftijd (19), homodiscriminatie (15) en meldingen over seksediscriminatie (12).

Marokkaanse Nederlanders richten zich 41 keer tot RADAR, de meldingen gaan bijna uitsluitend over etnische discriminatie (32) of godsdienstdiscriminatie (8). Surinaamse Nederlanders wenden zich 36 maal tot RADAR, waarvan 29 maal wegens etnische discriminatie. Turkse Nederlanders maken 26 keer melding bij RADAR; ook hier is er veelal sprake van etnische discriminatie (21) of godsdienstdiscriminatie (5). Melders met hun wortels in diverse Aziatische landen melden 25 discriminatiegevallen, waarvan 21 maal etnische discriminatie. Europese melders wenden zich 21 maal tot RADAR; 14 maal wegens etnische discriminatie en vier maal wegens discriminatie op grond van nationaliteit. In 191 gevallen is de etniciteit van de melder niet bekend.

Een van origine Marokkaanse leerling krijgt van haar leraar te horen dat ze terug moet gaan naar eigen land. Het meisje voelt zich hierdoor buitengesloten en is haar zelfvertrouwen kwijt. Bovendien voelt zij zich sindsdien niet meer op haar gemak als ze in de buurt van de desbetreffende leraar is. Zij vertelt het verhaal aan haar tante die melding doet bij RADAR.

Figuur 11 Herkomst van de melders in 2010 en 2009⁴

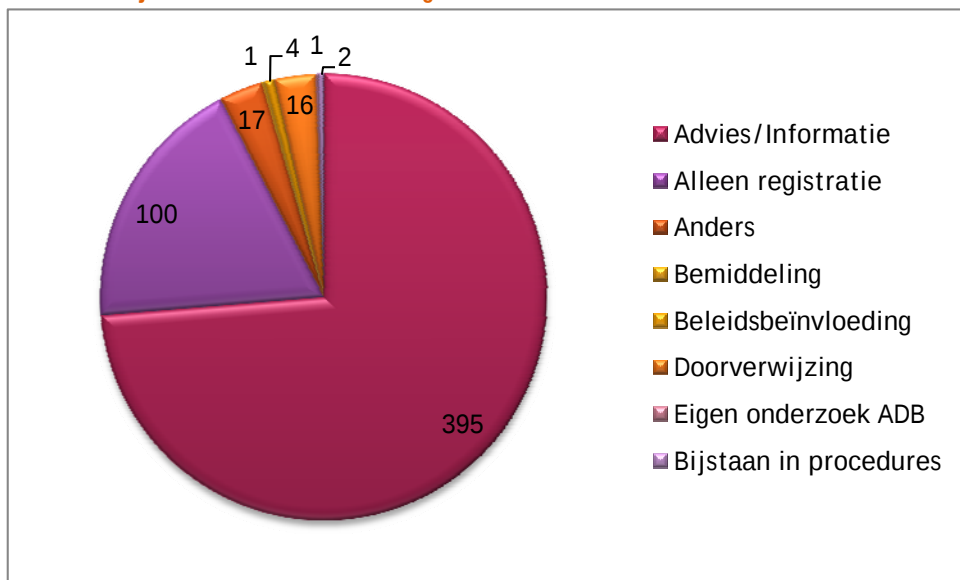
Wijze van klachtbehandeling

Mensen die persoonlijk discriminatie ervaren of die getuige zijn van discriminatie kunnen bij RADAR terecht voor advies, informatie en/of ondersteuning. Zij kunnen RADAR telefonisch, persoonlijk, schriftelijk of per e-mail benaderen. In samenspraak wordt gekeken welke acties wenselijk en haalbaar zijn om de discriminatie-ervaring aan te kaarten. Welke stappen er genomen kunnen worden hangt sterk af van de aard van de klacht, de wensen en verwachtingen van de melder en van de juridische mogelijkheden. RADAR werkt volgens het zogeheten dialoogmodel. Dit houdt in dat RADAR vindt dat de aangeklaagde persoon of organisatie de kans moet krijgen zijn/haar visie op het gebeuren te geven. Wanneer deze dialoog niet mogelijk of wenselijk is, kunnen andere stappen worden ondernomen. Dat kan zijn een gesprek tussen de klager en de aangeklaagde, het inschakelen van een bemiddelaar, het starten van een klachtenprocedure, het doen van nader onderzoek, het zoeken van publicitaire of politieke aandacht of het in gang zetten van een juridische procedure.

⁴ Overig Afrika refereert aan Afrikaanse landen met uitzondering van Marokko
 Overig Amerika refereert aan Amerikaanse landen met uitzondering van de (Nederlandse) Antillen en Suriname
 Aziatisch refereert aan Aziatische landen met uitzondering van Turkije en Indonesië
 Europees refereert aan Europese landen met uitzondering van Nederland en Turkije

Bij de meeste zaken in 2010 is **advies** uitgebracht richting de melder (395 meldingen). 100 meldingen zijn alleen **geregistreerd**. Voor een registratie zonder verdergaande stappen wordt gekozen als de melder aangeeft alleen melding te willen doen. Bij 16 klachten en meldingen bleek RADAR uiteindelijk niet de meest geschikte instantie om de klacht in behandeling te nemen. De melders zijn in deze gevallen **doorverwezen** naar andere instanties. Bij vier zaken werd ingezet op **beleidsbeïnvloeding**. In twee gevallen heeft RADAR de cliënt in **procedures** ondersteund. Hierbij ging het in beide gevallen om strafrechtelijke procedures. In één geval is ervoor gekozen om in te zetten op **bemiddeling** tussen de klachtindiener en de wederpartij; bij één zaak heeft RADAR een **eigen onderzoek** ingesteld. Bij 17 zaken is voor een **andere** manier van klachtbehandeling gekozen. Hieronder vallen onder andere het starten van een interne klachtenprocedure (3 meldingen), het laten verwijderen van graffiti (3 meldingen), het bieden van morele steun (1 melding) of het inschakelen van verantwoordelijken (2 meldingen).

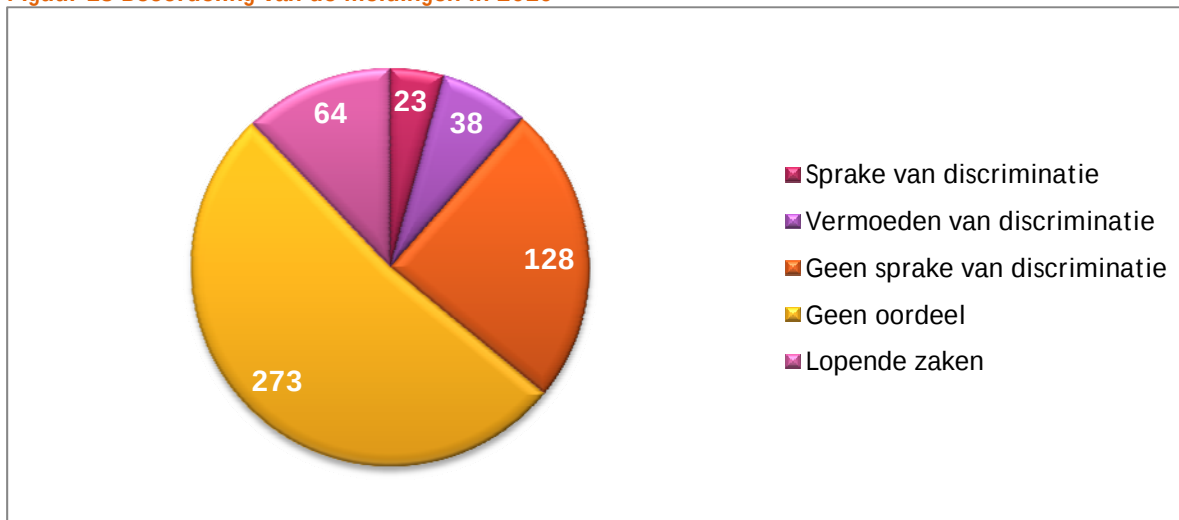
Tabel 12 Wijze van klachtbehandeling

Beoordeling van de meldingen

Een discriminatiemelding staat niet gelijk aan bewezen discriminatie. Voor de behandeling van meldingen past RADAR hoor en wederhoor toe. Bij de beoordeling maakt RADAR gebruik van het juridisch instrumentarium. Het beoordelen van discriminatiemeldingen is buitengewoon ingewikkeld. Wanneer melders geen onderzoek of inmenging wensen, onthoudt RADAR zich van een oordeel over mogelijke discriminatie (**geen oordeel**). Over **lopende zaken** kan evenmin een oordeel gegeven worden. Soms loopt een onderzoek vast omdat hoor en wederhoor geen uitsluitsel geeft. Als er geen spijkerhard bewijs van discriminatie is, maar het vermoeden van discriminatie niet is weggenomen, luidt het oordeel: **vermoeden van discriminatie**. In bepaalde gevallen brengt RADAR discriminatiezaken aan bij de rechter of andere bevoegde organen. Wanneer daar het oordeel luidt dat er **sprake is van discriminatie** is dat ook de kwalificatie in de registratie. Dat geldt ook bij voorvallen waarover jurisprudentie voorhanden is. Er is **geen sprake van discriminatie** als de benadeling gebaseerd is op 1) een grond die buiten de wettelijke discriminatieverboden valt, 2) wanneer uit nader onderzoek van RADAR blijkt dat er van discriminatie geen sprake was of 3) wanneer een bevoegd orgaan tot dit oordeel is gekomen in deze zaak.

Figuur 13 Beoordeling van de meldingen in 2010

Aantal klachten per inwoner

Een hogere score van klachten per 1000 inwoners per gemeente betekent niet per definitie dat ook daadwerkelijk sprake is van meer discriminatie dan in gemeenten met een lagere score. In gemeenten waar RADAR sinds jaar en dag werkt, heeft de organisatie een betere naam bekendheid en zullen klagers RADAR makkelijker weten te vinden dan in gemeenten waar de organisatie pas onlangs aan de slag is gegaan. Soms kwamen overeenkomsten pas in de loop van het jaar tot stand. Verder kan het niveau van dienstverlening verschillen per gemeente, waardoor RADAR in de ene gemeente beter zichtbaar is dan in andere plaatsen. Tenslotte zij aangetekend dat de klachten en meldingen bij RADAR slechts één van de indicatoren zijn en dat het beeld completer wordt als die worden aangevuld met andere gegevens, zoals die van de politie.

RADAR ontving in 2010 meldingen uit 18 gemeenten in Rotterdam-Rijnmond. Uit één gemeente kwamen geen meldingen binnen. In grotere gemeenten zien we vaak meer discriminatiemeldingen dan in kleinere gemeenten. Zo komen ook in Rotterdam-Rijnmond de meeste meldingen binnen uit de gemeente Rotterdam, terwijl vooral uit gemeenten met minder dan 20.000 inwoners veel minder meldingen binnenkwamen. RADAR is dan ook al ruim 25 jaar werkzaam in de gemeente Rotterdam.

Figuur 13 Aantal klachten/meldingen per inwoner van een gemeente in 2010

Gemeente	Aantal inwoners	Meldingen RADAR	Aantal meldingen per 1000 inwoners
Rotterdam	602.620	380	0.63
Schiedam	75.792	33	0.44
Spijkenisse	72.442	18	0.25
Vlaardingen	70.540	5	0.07
Capelle aan den IJssel	65.406	23	0.35
Lansingerland	52.535	8	0.15
Barendrecht	46.525	9	0.19
Ridderkerk	44.826	14	0.31
Hellevoetsluis	39.799	14	0.35
Maassluis	31.625	12	0.38
Krimpen aan den IJssel	28.832	7	0.24
Albrandswaard	24.081	9	0.37
Middelharnis	17.966	2	0.11
Brielle	15.752	1	0.06
Westvoorne	14.072	3	0.21
Bernisse	12.454	2	0.16
Goedereede	11.426	2	0.18
Oostflakkee	10.384	2	0.19
Dirksland	8.439	0	0.00